

Formulier ten behoeve van het indienen van schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 37 van het Reglement van Orde Verenigde Vergadering Delfland

Schriftelijke vragen inzake sponswerking in de stad

Omschrijving problematiek

In het Waterbeheerplan 2016-2021 staat onder de integrale opgave "Stedelijk waterbeheer en klimaatadaptatie" (4.3, p. 29): *"Delfland gaat in nauwe samenwerking met gemeenten en andere belanghebbenden de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie nader uitwerken en uitdragen, waardoor de sponswerking in ons sterk verharde gebied toeneemt en bij ruimtelijke ontwikkelingen klimaatadaptief wordt gehandeld."* Delfland geeft hierbij aan samen te willen werken met gemeenten en marktpartijen en ziet hier kansen om het waterbewustzijn bij de burger te vergroten.

Waterbewustzijn ziet Delfland immers als "onmisbare schakel" voor het creëren van draagvlak voor maatregelen (p. 3). Onder de integrale opgave "Iedereen bewust van water" (4.4, p. 30) staat: *"In 2021 zijn inwoners van Delfland zich bewust van het water om hen heen, van de gevolgen van klimaatverandering en van hun eigen handelingsperspectieven"*. Delfland geeft hierbij expliciet aan *"een stap verder te willen gaan en op verschillende plekken in het gebied op een kleiner schaalniveau, zoals in buurten en wijken, aan de slag te gaan met de bewoners en organisaties die daar wonen en werken."*

Diverse initiatieven geven aan dat de tijd rijp is om concrete maatregelen te nemen die de sponswerking van de stad vergroten, zoals: Operatie Steenbreek en waterbergende daken.

In 2015 is een nationale publiekscampagne gestart met de naam "Operatie Steenbreek". Deze campagne is opgezet op initiatief van Kenniscentrum Burgers en Biodiversiteit i.s.m. drie universiteiten, het Haags Milieucentrum en de KNNV. Het doel is meer biodiversiteit in stedelijk woongebied te verkrijgen door het vergroenen van particuliere tuinen. Met de campagne willen 9 gemeenten waaronder de gemeente Den Haag meer bewustwording bij burgers kweken door te wijzen op de negatieve gevolgen van versterking en te adviseren hoe je een groene tuin onderhoudsvriendelijk kunt aanleggen. Het motto van de campagne is "Tegels eruit, planten erin". Bewoners worden geënthousiasmeerd en geïnformeerd over het belang van een groene in plaats van versterkte tuin (www.operatiesteenbreek.nl).

Daarnaast zijn er allerlei initiatieven op het gebied van (tijdelijke) opslag van water op daken, al dan niet gecombineerd met beplanting. Ze dragen bij aan het afvangen van fijn stof, het isoleren van gebouwen, het verminderen van hittestress in steden, het vergroten van de biodiversiteit en waterberging. We noemen die hier, in navolging van de STOWA "groenblauwe daken".

Water van stortbuien kan op die daken opgevangen en vertraagd vrijgegeven worden aan het riool. Allerelei nieuwe technieken zijn beschikbaar die ook in combinatie met andere duurzaamheidsoplossingen kunnen worden gebruikt: zo kan het opgevangen water in de toekomst ook worden gebruikt als "grijs" water in huis.

Met het initiatief Green Deals (www.greendeals.nl) wil de Rijksoverheid vernieuwende, duurzame initiatieven uit de samenleving de ruimte geven. Dit doet zij door knelpunten in de wet- en regelgeving weg te nemen, nieuwe markten te creëren, goede informatie te geven en te zorgen voor optimale samenwerkingsverbanden. Door heldere onderlinge afspraken kunnen deelnemers werken aan concrete resultaten, waarbij iedere betrokken partij zijn eigen verantwoordelijkheid heeft. Het gaat om samenwerkingsverbanden tussen overheden, burgers, bedrijven en kennisorganisaties.

Ook binnen dit initiatief wordt gewerkt aan groenblauwe daken. Zie: www.greendeals.nl/wp-content/uploads/2015/10/GD167-inspiratiekaart-Groene-Daken.pdf.

Waterberging in met name de grote steden is een uitdaging voor de komende tijd. Naar verwachting zal het steeds moeilijker worden om de grote hoeveelheden water die bij extreme buien vallen adequaat op te vangen. Daken kunnen daarbij een goede en in beginsel grote rol spelen. Meerdere grote steden denken na en stimuleren ontwikkelingen om dit probleem het hoofd te bieden.

In **Amsterdam** is onlangs het eerste Polderdak in Nederland geopend. Het polderdak is aangelegd op het Old School gebouw op de Zuidas. Het is een groene daktuin die tegelijkertijd fungeert als dynamische waterberging. Op het bestaande dak is een dijkje met kleppen aangelegd, waarmee het waterniveau en de mate van afvloeiing wordt gestuurd. Het is een eerste vorm van microwatermanagement op een dak. De gemeente co-financiert sinds 1 februari jl. initiatieven van inwoners, scholen en bedrijven bij de aanleg van groenblauwe daken.

In **Rotterdam** is de Dakakker gerealiseerd. Rotterdam krijgt een enorme moestuin bovenop een bestaand kantoorcomplex aan de Schiekade. Het 'Schieblock' wordt tijdelijk ontwikkeld voor huisvesting van bedrijven uit de creatieve sector, met op het dak ruimte voor radijs, tomaten en sla. Rotterdam kent al een subsidieregeling voor de aanleg van zogenaamde groene daken. Daken bekleed met in hoofdzaak gras. De initiatiefnemers achter het 'Schieblock' hopen van dezelfde regeling gebruik te kunnen maken om het gras te vervangen door diverse groentesoorten.

In **Den Haag** zijn vooralsnog geen initiatieven van groenblauwe daken bekend.

Mede in het licht van de reactie van de voorzitter Houtzager op de vraag over mogelijke toepassing van waterberging op daken in de stad (Commissie SWW op 1 dec. 2015), vernemen de fracties van Water Natuurlijk en AWP Delfland graag uw reactie op de volgende vragen:

Vragen

- 1) Is het college bekend met concrete initiatieven voor groenblauwe daken en de (gemeentelijke) initiatieven in het kader van de Green Deals? Is Delfland betrokken bij dergelijke initiatieven?
- 2) Ziet het college kansen in groenblauwe daken, in kader van klimaatadaptatie in verstedelijkte gebieden, zoals bijvoorbeeld in de gemeentes Den Haag en Delft? Welke kansen ziet het college? Zo nee, waarom niet?
- 3) Is het college bereid een samenwerkingsverband op te richten en de regie hiervan op zich te nemen voor klimaatadaptatie in Delfland?
- 4) Wil het college het initiatief nemen om dit jaar de mogelijkheden te verkennen voor het aanleggen van een substantiële oppervlakte groenblauwe daken in Den Haag, Delft of een andere gemeente binnen het beheersgebied?
- 5) Is het college bereid om zich dit jaar, samen met één of meer Delflandse gemeenten, het waterbewustzijn van burgers te vergroten door het opzetten van een campagne waarin burgers worden geïnformeerd over hun bijdrage aan het vergroten van waterberging in de stad?

- 6) Is het college bereid financieel bij te dragen aan kansrijke initiatieven voor aanleg van groenblauwe daken in de stad door bewonerscollectieven of het bedrijfsleven?
- 7) Is het college bereid om betrokken partners in Delfland (zoals bijvoorbeeld gemeentes) te stimuleren om groenblauwe daken en ontstening te cofinancieren?
- 8) Is het college bereid bij bouwplannen de initiatiefnemers te stimuleren groenblauwe daken in hun plannen op te nemen en hen hiervoor te 'belonen' door lichtere eisen te stellen aan de hoeveelheid te realiseren waterberging ter compensatie van de toename van het verhard oppervlak?

Lars Nanninga en Joke Verplanke (Water Natuurlijk)
Guido van der Wedden (AWP Delfland)

Antwoorden

- 1) Het college is bekend met een aantal initiatieven. De verenigde vergadering is op 5 januari 2016 met een brief geïnformeerd (DMS 1234821) over het voornemen om in 2016 een aantal klimaatadaptieve projecten te starten. Daarin is ook een polderdak genoemd, een vorm van een groenblauw dak. Inmiddels vinden er met een aantal partijen verkennende gesprekken plaats.

Delfland is eveneens bekend met de Green Deal Groene daken. Deze heeft vooral betrekking op netwerkontwikkeling en kennisdeling. Delfland participeert in diverse netwerken op het gebied van klimaatadaptatie. In 2016 zal een afweging plaatsvinden of het toetreden tot deze Green Deal toegevoegde waarde voor Delfland heeft.

- 2) Er bestaan diverse maatregelen die alle bijdragen aan het vergroten van de sponswerking van het stedelijk gebied. De realisatie van groenblauwe daken is daar één van. Delfland sluit op voorhand geen maatregel uit.

Sommige gemeenten, waaronder Den Haag, hebben een subsidieregeling waarmee particulieren een bijdrage kunnen krijgen ten behoeve van het realiseren van een groen dak.

- 3) In het Waterbeheerplan 2015-2021 is opgenomen dat Delfland - in nauwe samenwerking met gemeenten en andere belanghebbenden - de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie zal uitwerken en uitdragen. Daarbij wordt ingezet op een integrale aanpak waarbij de wateropgaven in een bredere context worden geplaatst van klimaatmitigatie en -adaptatie, ruimtelijke kwaliteitsopgaven, economie en gezondheid en - zo mogelijk en indien nodig - worden gecombineerd met andere opgaven om de gewenste verbetering van de stedelijke kwaliteit te bereiken.

Vanzelfsprekend wordt hierbij nauw samengewerkt met medeoverheden en marktpartijen. Delfland is – samen met de gemeenten Den Haag en Rotterdam – op 9 maart 2016 één van de ondertekenaars van de City Deal Klimaatadaptatie.

De aanpak van klimaatadaptatie is sterk gebonden aan de ruimtelijke ordening in het stedelijk gebied en daarmee een eerste verantwoordelijkheid is van gemeenten.

Delfland zal in 2017 een strategie vaststellen voor klimaatadaptatie. In dat kader zal ook nagedacht worden over de rol en positie van Delfland en de eventuele

mogelijkheden voor intensievere samenwerking.

Daarnaast speelt Delfland een actieve rol in het CoP (Community of Practice) Klimaatadaptatie Zuidelijke Randstad, een leeromgeving waar kennis, inzichten en ervaringen worden gedeeld. Alle gemeenten binnen Delfland participeren hierin.

- 4) De focus voor klimaatadaptatie ligt dit jaar in het realiseren van een beperkt aantal projecten, gericht op diverse maatregelen. Verder wordt ook het effect en de potentie van verschillende vasthoudmaatregelen onderzocht. Op basis van deze inzichten en ervaringen wordt in 2017 een strategie vastgesteld.
- 5) Het vergroten van het waterbewustzijn kan op verschillende manieren plaatsvinden. We gaan het waterbewustzijn verhogen door een aantal initiatieven en projecten breed te communiceren. Dit zijn diverse projecten en initiatieven, waaronder ook klimaatadaptatie, die u ook noemt in uw vragen.

De communicatie willen we veelal samen met de initiatiefnemers vormgeven en dit zal onder andere via free publicity (waaronder sociale media) gaan.

- 6) Delfland heeft besloten om in 2016 met een beperkt aantal projecten te starten, waarbij aangesloten wordt bij energie in de buitenwereld. (Zie hiervoor ook brief aan de VV d.d. 5 januari 2016, kenmerk 1234821). Er zijn slechts beperkte middelen beschikbaar. Wanneer een bewonerscollectief of het bedrijfsleven met een initiatief komt, zal Delfland de kansrijkheid verkennen. Indien kansrijk, dan kan dat mogelijk leiden tot een beperkte bijdrage.
- 7) Zie ook vraag 3. Delfland vindt dat de aanpak van klimaatadaptatie sterk gebonden aan de ruimtelijke ordening in het stedelijk gebied en daarmee een eerste verantwoordelijkheid van gemeenten. Delfland spreekt de gemeenten ook aan op deze verantwoordelijkheid.
- 8) De aanleg van groenblauwe daken kan bijdragen aan het waterrobuust en klimaatbestendig inrichten van steden.

Initiatiefnemers en gebruikers kunnen ervoor kiezen om een deel van de benodigde bergingscapaciteit ter compensatie van de toename van het verhard oppervlak te realiseren in vasthoudmaatregelen, als hiervoor aantoonbaar is dat deze goed benut kunnen worden. Groenblauwe daken kunnen dus in principe – net als andere vasthoudmaatregelen – worden ingezet ter compensatie van de toename van het verhard oppervlak. De aanleg van groenblauwe daken mag er niet toe leiden dat bestaand water gedempt wordt.

Considerans, aanleiding van, toelichting op of achtergrond van de schriftelijke vragen

Dit formulier richten aan de voorzitter van de Verenigde Vergadering van Delfland
mvanhaersmabuma@hhdelfland.nl
met afschrift aan de griffier hfobler@hhdelfland.nl

DMS nummer: 1246063

Datum en tijdstip ontvangst: 12 februari 2016, 09.00 uur